

הביניני ואלמדה

אוצרות דעת, נספי חיוזק ופיקי הדרכה מלוקטים מאוצר שיעוריו של הגדו"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א

פרויקט מיוחד: אבינו אב הרחמן המרחם רחם עלינו ותן בליבנו בינה:

הזדמנות נדירה: יום החופרה!

קבלת התורה כקשר נישואין בין הקב"ה לכל יהודי!

הקבלות במאמר מיוחד, מחולק לכמה קולות והבנות טהורות!

חתונה. המשמעות של החתונה לטווח ארוך (Long term) היא הרבה מעבר לכמות ההרגשים שהיתה לו בשעת מעשה. בוודאי נחמד ונעים ובוודאי ראוי ונכון שהאדם יהיה שם עם כל רמ"ח אבריו וש"ה גידיו. אם האדם יכול להיות שם עם כל חושיו, הלא הוא מתרומם טפח מעל הקרקע ומרגיש תענוג עצום. אין ספק בזה. אבל אם זה לא היה, יכול האדם להתבונן במשמעות שהיא הרבה מעבר לכל זה!

הקב"ה שלח לנו את הצדיקים שיגלו לנו עד כמה זה אמת לאמיתו שבחג השבועות נעשה שינוי בנשמה. מי שעומד תחת החופה, נהפך לאדם חדש. עד עכשיו היה פלג גופא, ומרגע זה ואילך הוא גוף שלם. אף הכלה הנכנסת לחופה נעשית למציאות אחרת. מעתה היא אשת איש. כן הרגיש, לא הרגיש... אולי היתה איזו תקלה, אולי המזגן לא עבד. אכן יש נסיונות כאלה, אך האם יש בכוחם לשנות מאומה בדבר האמיתי?!

ויש שהאדם נשבר מזה, כי הוא זוכר את כל הדרשות הגלהבות שהמגידיים מוסרים כהכנה ליו"ט ואומר: 'הכל נחמד ויפה, מתוק מאוד, אבל כשאני יוצא לרחוב אפילו רק לקנות צורכי יו"ט ואני נפגש לא רק עם הבעיות הקודמות שלי, אלא גם עם בעיות חדשות שניתוספו אליהן'. הוא מרגיש כאילו יש שני עולמות, יש את עולם הדרוש, ויש את העולם האמיתי. 'היכנס אלי' הוא אומר 'ותראה מהי האמת'.

בונים בית נאמן לטווח ארוך!

ואלמדה: אכן התשובה לכך פשוטה והיא כזו: כשיש חתונה יש ג"כ טרדות לרוב, טרדות כאלה שבקל יכולים לגזול ישוב דעתו של אדם. כשחושבים על החתונה ומדברים עליה, זה מרגש מאוד, משמח ומחמם. אבל במציאות כשהאדם צריך לחתן בן, או אפילו החתן עצמו, יש הרבה דברים שמזדמנים ומעמיסים על הנפש. עניינים כספיים, עניינים טכניים, עניינים של הרגע האחרון, בעלי חובות. בקיצור, עולם כמנהגו נוהג.

שמעתי מהרה"ח רבי ישראל שטערן שליט"א שאמר שהוא זוכר חתונה באמריקה שהשתתף בה שלאחר החתונה נעל בעל האולם את המחותנים יחד עם החתן והכלה בתוך האולם, כי למחותנים לא היה כסף לשלם. הוא סיפר שהרה"ק רבי נפתלי מבאבוב זיע"א הופיע אז באמצע הלילה עם חבילת מזומנים וכך פתר את המשבר...

עכ"פ הדבר מצוי הן בתקופה שלפני החתונה והן בחתונה עצמה שהאחד צועק והאחד כועס ולא הכל עובר חלק, והשאלה היא: מה הולכים עכשיו לעשות? האם אנו הולכים להתנחם ולומר שמדובר בצרת רבים, כאילו נאמר, נכון שלפני חג השבועות יש טרדות לרוב, אבל כך הוא גם לפני כל חתונה. אף פעם זה לא כל כך נפלא כפי שכותבים בספרים.

לא ולא! התשובה היא כזו. אע"פ שבשעת מעשה היו הרגשים שלא היו עם כל התוקף ובאמת היה בלבול הדעת ויש שהאדם אף מרגיש לאחר מכן חלישות הדעת: "אני כבר עומד אחרי החתונה ומה נעשה אתי?". אבל יחד עם כן האדם יודע ככה: "ברוך ה' שהיתה

ידוע שחג השבועות פועל לפי מהלך של נישואין, כמבואר בכל הספרים שיש קשר של נישואין בין הקב"ה וכנסת ישראל, וסדרו של חג השבועות הוא על פי זה, עושים הכנה לפני החג כפי שהכלה מכינה את עצמה להכנס לחופה. וכבר יש מקומות שנוהגים הגם שמקפידים בכל השנה שלא לגזור את צפורני הידיים והרגליים ביום אחד, בערב חג השבועות לגזור דווקא ביום אחד, וכל זה מפני שמתכוונים לקראת הנישואין. ואח"כ במשך הלילה מלבישים תכשיטים לנשמה על ידי לימוד כ"ד הספרים שהם כ"ד קישוטי דכלה. ובעלות השחר הולכים לטבול במקוה. מתנקים ומיטהרים, הכל כדי לבוא מוכן אל הנישואין ושהקשר של הנשמה עם הקב"ה ייעשה על הצד היותר טוב.

אכן כן, ענין של נישואין, ענין של קשר חזק מאוד שנעשה במשך החג. הבה נראה השלכותיו, וכיצד מתייחסים אליהם.

הרבנה הראשונה

הטרדות הדוחקות כיצד מתייחסים אליהם?

ובכן, מה עושה יהודי שרואה בערב שבועות שיש לו דברים הרבה שמסיחים את דעתו? הוא מרגיש שאינו בעניינים, כי יש איזו טרדה אצלו בבית. או בכלל, הרי ההכנות בבית היהודי בערבי שבת ויו"ט כוללות דברים הרבה שבכוחם להסיח דעתו של אדם, ובפרט אם נוסעים לעיר אחרת לחסות בצילו של צדיק, או שמכניסים אורחים. המציאות היא שבאופן טבעי נעשה אז האדם טרוד מאוד, מה גם שפעמים הרבה היצר הרע דואג להזמין לאדם עוד איזה דבר שיוציאנו מהכלים. הן רואים אנו שחיי האדם אינם פועלים באופן שמאז שבוע לפני החג הכל עוצר וכל הטרדות נעלמות או נדחקות הצדה כדי שנוכל להתכונן היטב לחג.

הביניני: משום מה לא סידר הקב"ה את החיים באופן כזה, אלא הכל ממשיך להתנהל כרגיל עד הרגע האחרון, וכל מיני טרדות מזדמנות לו לאדם גם בשלושת ימי הגבלה וגם בערב החג ממש כאילו היה זה באמצע תמוז. העולם לא עוצר.

הרבנה השניה

כותרת הסיפור

הביניני ואלמדה: זכרונות בילדותי כשלמדתי באמריקה, היה לנו שנה אחת מורה ללימודי החול בעל לב חם שהרגשנו באמת שהוא מחנך אותנו עם לבו החם, והנה נצרב במוחי דבר אחד שהוא לימד אותנו אשר הוא יסוד גדול ביהדות. הוא צוה על כל אחד מאתנו לכתוב סיפור ולהניח לו כותרת מתאימה. אף אני כתבתי והגשתי לו. לאחר זמן קצר הוא קרא לי ואמר לי: "אני רוצה להראות לך. טעית. הכותרת שנתת לסיפור אינה מסכמת את הסיפור. היא משקפת אולי רק את השורה הראשונה. כותרת צריכה לבטא את נשמת הסיפור!"

כשהאדם עובר איזה מצב, הוא צריך להביט לאחור ולחשוב: מה הכותרת של הסיפור? מה קרה כאן היום? והרבה אנשים טועים בבואם להניח כותרת לסיפור, ונחוץ מאוד ליהודי שיוכל להניח את הכותרת הנכונה.

כותרת הסיפור 2

נכחתי פעם באיזה מקום וראיתי שם יהודי שמבקש

להתרים יהודי אחר לצורך מצוה. הוא דיבר אתו דיבורים נלהבים, הלה התלהב והושיט סכום גדול. כשיצא המתרים, קרא יהודי אחר שהיה שם ואמר: "אתם יודעים מה היה פה? יהודי נתן עשר אלף דולר". היה שם עוד יהודי וענה אחריו: "לא זהו השם של הסיפור. שמו של הסיפור הוא שהיה כאן יהודי שלבו כל-כך התלהב להשי"ת, שזה היה יותר חזק מכוחות גופו!" האדם הרי מרגיש קשר מאוד חזק לכספו, כי הוא מרגיש שהוא עובד עליו קשה, וכאן היה לך אדם שמרוב התלהבותו להשי"ת, מוכן היה להיפרד מכספו. מה זה משנה אם היה זה סכום כזה או סכום אחר. לא זהו השם של הסיפור. זה יוצר שינוי גדול בתפיסה, כי אם המדובר הוא בכסף, הרי כסף הולך, כסף בא. אבל אם המדובר הוא בהתלהבות להשי"ת, הרי יש לה השפעה על שנים ארוכות!

כותרת הסיפור 3

נערכה חתונה בישראל, והנה הגיעה המשטרה והודיעה שאין אישור וניתקה את החשמל. היתה שם עגמת נפש גדולה. נחזור מהחתונה ונרצה לקבל כותרת לחתונה. בוודאי נקבל כותרות שונות. האחד יאמר: "המשטרה התגלתה ברשעותה". השני יאמר: "היה כאן כשלון גדול". והאמת שלא זו ולא זו הכותרת הנכונה. אני רוצה לשאול אותך: היתה כאן חתונה? הרי ברור לכולנו שאירע כאן איזה דבר גדול שהוא הרבה מעבר לכל מה שמסביב. נעשה כאן דבר שיהיה לו השפעה לשישים שבעים שנה, ולא רק, אלא לדורות ולדורי דורות. הידוע לך שמהחתונה הזו ייצא גדול הדור? אולי לא בדור זה, אלא לאחר כמה דורות. הידוע לך שהיה כאן 'השמחה במעונו'? אתה מבין מה זה? כן חשמל, לא חשמל. אתה יודע מה זה שהשמחה במעונו?!

חשוב להבין זאת לכל מצביי החיים. אתה רואה מעשה שהיה. מה השם של המעשה? אל תתן לו שם לפי החיצוניות שלו. היהודי שלומד תורה, צריך ללמוד להסתכל בעומקו של כל דבר!

ובחזרה לשבועות. הבה לא נרמה את עצמנו, על אף כל הדיבורים שכתוב בספרים בעניין הימים הנפלאים, היצר הרע תמיד נמצא בשטח. יש לו לאדם משיכות ודברים שמפריעים לו ומסיחים את דעתו, ואין זה כל כך פשוט כפי שזה נשמע. ולא עוד, אלא בני אדם יש להם, עד כמה שלא נעים לומר, מכשולות מיוחדים בזמנים כאלה. פתאום הוא מוצא את עצמו אומר דבר שלא היה צריך להיאמר. הוא פגע במישהו, החזיר למישהו. "למה הייתי צריך לדבר ככה? בדיוק עכשיו?! למה?"

ככלה הנכנסת לחופה

הבינני ואלמדה: אכן הדין נותן שבימים אלו יהיה האדם רק בביטול והכנעה.

אנו הרי הולכים להיות ככלה הנכנסת לחופה, וידוע מה שכתב הר"ן במסכת נדרים שתפקידה של הכלה הוא להפקיר את עצמה ולא לדבר כלום. אם היא רוצה לעזור לעשיית הקנין, אין הקנין יכול להיעשות! אף אנו ננסה ישראל תפקידנו לכופף את ראשינו לריבוננו של עולם. בדרך דוגמא נאמר שקבלת יסורים באהבה בימים אלו שווה פי שמונה מבכל זמן אחר, כי כך האדם מרכז את עצמו, וכך הוא מגיע אל החתונה יותר רך,

הרבנות

להביא מזמרים המעוררים בך על ידי שיר וחרוז. ובאמת יש לזה הבנה פשוטה ואמיתית. הנה נערכת עכשיו חתונה ומריבוי הדברים הטכניים קל לשכוח את האמת, והאמת היא שמתרחש עכשיו דבר גדול מאוד שיש לו השפעה לדורי דורות, והגם שכל יום מתקיימות חתונות ואנשים כבר התרגלו ואינם מתרגשים כל כך, אין זה משנה. האדם מבין שמתרחש כאן דבר שנוגע לדורות, וכיון שכן, הוא בוכה בהתחננו לה' שיזכה לראות בנים ובני בנים העוסקים בתורה ובמצוות באמת, שיהיה הבנין הבין עדי עד, ושתשרה ביניהם השכינה ויביאו את העולם אל תכליתו.

הנה בתפילת השל"ה, תפילת אבות על בנים שהשל"ה הקדוש תיקן לומר בער"ח סיון, ראינו שהתפילה בנויה לפי סדר מסוים ויש בה הבנה נפלאה. היא מתחילה שהקב"ה ברא את העולם עם תכלית, ומה היא התכלית? התכלית היא שיתגלה בעולם שיש אלוקים. ולשם כך נתן לנו הקב"ה מצות פרו ורבו ועוד צוה אותנו ולמדתם אותם בניכם, ועכשיו יש ליהודי אחריות להכניס אלוקות לתוך העולם הגשמי על אף כל הקשיים, ולכן הוא מתפלל לסייעתא דשמיא, כי הוא מבין שאין זה דבר אישי, שהוא יהיה לו ילדים ושהוא יהיה לו נחת, אלא דבר הוא הנצרך בשביל השכינה. הוא רוצה שהתוכנית של הקב"ה תצא לפועל. הקב"ה צמצם את שכינתו וברא את העולם כדי שנוכל לראות שיש אלוקים בעולם, ועל זה האדם מתפלל שהתוכנית תתקיים.

כשהאדם מגיע לחג השבועות, הוא יודע: "מתחולל עכשיו דבר גדול ועצום עם נשמת, בין אם אני מבין, בין אם לא. וזה נוגע לדורות". ליל שבועות, עינינו נעצמות לו. הוא קם ממקומו והולך להכין לעצמו קפה שחור כדי שיוכל להמשיך ללמוד. אומר הוא לעצמו: "הגוף מתעייף ודורש את שלו, אבל רגע אחד, אני הרי מכין את עצמי לדבר שנוגע לדורות". כשהידועה הזאת גורמת לאדם להתפעל באמת, הוא מתגבר בקלות על עייפות הגוף. ה'חידושי הרי"ם' הביא ראייה מהחתן אשר מחמת מרוצת דמו בגלל שמחתו והתפעלותו, אינו מרגיש עייפות. אנו פשוט צריכים לדעת שאנו עומדים לקראת כניסה לחופה אשר היא דבר שנוגע לנו לדורות, ולא רק לדורות הבאים אחרינו, אלא אף לנו עצמנו, לעתידנו!

ההבנה החמישית

בתפילה ובקשה!

כשהאדם יודע זאת, מתעורר בו רצון שזה יצליח. מ'אני יכול לעשות שזה יצליח?' דבר אל הקב"ה! התפלל לפניו תפילה פשוטה שהנישואין יצליחו ושייקלטו במוחך ובלבך המחשבות הנכונות כדי שתוכל לעבדו באמת! אתה יכול להתפלל כמה פעמים על עצמך שתהיה מהעוסקים בתורה ובמצוות באמת. אכן כן, למה לא יתפלל האדם שיזכה ללמוד תורה לשמה? אנשים מתהלכים כל-כך מיואשים. "טוב, טוב, הלואי שאתפלל, אח"כ נדבר על תורה לשמה". אין זה אמת. אילו היית סבור שאתה יכול ללמוד בכוחות עצמך, היית יכול לומר: "את זה אני יכול, את זה אני יכול, ואיני מתפלל על מה שאיני יכול". אבל הרי אתה מאמין שאף בשביל פתיחת גמרא אתה זקוק

יותר כנוע. הנה איך הכלה מכינה את עצמה לקראת הנישואין? היא לומדת איך להיכנע ואיך לעשות רצון בעלה, איך להתרגל למנהגים אחרים ולתכונת נפש אחרת. זו נקראת הכנה. הכנה היא שיש לה השפעה לטווח ארוך. הכנה אין פירושה לכפי שרוצים לחיות היום, אלא לסגנון החיים שרוצים לאמץ לאורך ימים ושנים. כך הכלה מכינה את עצמה. היא יודעת שבהתחלה לא יהיה לה קל, כי יש לו תכונת נפש אחרת והוא בא מבית מסוג אחר. אבל מה? אני רוצה להתחתן, אני רוצה לכופף את הראש לריבוננו של עולם.

כך היה צריכים הימים האלה להיראות, ואם האדם באמת מצליח לחיות כך, להיכנע לריבוננו של עולם בעתות נסיון, הוא בוודאי עושה את ההכנה הטובה ביותר לקבלת התורה. אך אע"פ שלא היה ככה, אע"פ שההרגש לא היה לגמרי כמו שצריך, השם של הסיפור נשאר 'חתונה', וזה נשאר חרוט בנפש האדם, וחודשים לאחר מכן, שנים לאחר מכן, הכוח בא מאותו קנין. אפילו בחתונה כזו שלאחריה החתן חוזר לביתו והכלה חוזרת לביתה, עדיין הקנין פעל. בשביל לחזור ולפרק את החבילה צריך עכשיו עסק שלם. נעשה כאן משהו שיש לו ערך ושיש ממנו תועלת גדולה. וזהו הא"ב. אנו מכינים את עצמנו מתוך ידיעה שבכל מקרה, השם של הסיפור נשאר, שנעשה כאן קנין, וקנין הוא דבר המחבר את האדם ומחולל בו שינויים מצד ההלכה.

ההבנה השלישית

קנין לטווח ארוך!

האדם מבין שנישואין הוא קנין לטווח ארוך. על ידי הנישואין האדם נעשה משועבד. כל הנכנס לנישואין יודע שהוא הולך להשתעבד, אם כי ברור ופשוט לו שניסיונותיו יישארו כבתחילה ולא ייפך בין יום למלאך. כשמציעים שידוך, יש שממש לפני סגירת השידוך, השדכן ניגש לאבי המיועדת ואומר: "רק בשביל לוודא, שמעתם דברים נפלאים ביותר על החתן. וכך הוא באמת. הוא באמת מאוד חשוב. אבל דבר אחד אני רוצה לגלות לך, שהוא לא מלאך. אני מקווה שאתה מבין זאת. אולי הכלה יש לה דמיון שהיא הולכת להקים את ביתה עם מלאך. זה לא ככה. יש זמנים שהוא צריך לנוח, יש זמנים שהוא צריך להתאזר. הוא באמת בחור חשוב, אבל לא מלאך". כשהאדם מתחתן, הוא בוודאי מבין שהוא לא הולך להתהפך למלאך, אבל הוא יודע מה הוא עושה, הוא יודע מה קורה, הוא יודע שהוא משתעבד.

ואת הדבר הזה כדאי לנו להכניס בתוכנו. הגשמיים אינה מראה זאת, אבל הרוחניות שאנו לומדים מראה לנו את האמת. האמת היא שהאדם נכנס על מנת זה, לשעבד את עצמו, את מחשבות לבו ורצונותיו לעבודת ה'. ואע"פ שתהייה לו ירידות, כי עדיין יתמודד עם נסיונותיו הקודמים, על דעת זה הוא מקנה את עצמו!

ההבנה הרביעית

נוצר כאן קשר נישואין!

בנוהג שבעולם, החתן והכלה והמחותנים בוכים מתחת לחופה, וכן נהגו המגנים לנגן ניגוני התעוררות המביאים לידי בכי, והגדילו לעשות כאשר התחילו

אם האדם באמת מצליח להיכנע לריבוננו של עולם בעתות נסיון, הוא בוודאי עושה את ההכנה הטובה ביותר לקבלת התורה! אך אע"פ שלא היה כך, אע"פ שההרגש לא היה לגמרי כמו שצריך, השם של הסיפור נשאר 'חתונה', וזה נשאר חרוט בנפש האדם, וחודשים לאחר מכן, שנים לאחר מכן, הכוח בא מאותו קנין.

אפילו בחתונה כזו שלאחריה החתן חוזר לביתו והכלה חוזרת לביתה, עדיין הקנין פעל. בשביל לחזור ולפרק את החבילה צריך עכשיו עסק שלם. נעשה כאן משהו שיש לו ערך ושיש ממנו תועלת גדולה. וזהו הא"ב.

אנו מכינים את עצמנו מתוך ידיעה שבכל מקרה, השם של הסיפור נשאר, שנעשה כאן קנין, וקנין הוא דבר המחבר את האדם ומחולל בו שינויים!

האיך מתבטא עשרת הדיברות בחיינו?

ומה עמון בכל דיברה ודיברה?

הן ידוע שהיה מהלך בעת מסירת עשרת הדיברות. אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו, ואז פרח נשמתינו, ושאר הדיברות כבר שמענו מפי משה. ומבארים כל הספרים שבאמת כל הדיברות האחרות ואף גם כל התורה כולה, הכל טמון ב'אנכי'. ההתגלות של אתה נגלית בענן כבודך, בהגלותך מלכנו על הר סיני, היא היתה ההתחלה. וכבר אמר הרה"ק **מראפשיץ** זיע"א: 'לולא דמספתינא הייתי אומר שההתגלות היתה רק באל"ף של אנכי! הוי אומר: בהתחלה הזו של ההתגלות היה טמון הכל, ואח"כ נתגלו הפרטים.

אנכי ה' אלוקיך

ובנוגע לענייננו, כמה צריך האדם להשתוקק באמת שייקלטו הדיברות **אנכי ולא יהיה לך בלבנו**. הן אם היינו קולטים אותן היטב, היינו חיים הרבה יותר טוב בין בעוה"ז ובין בעוה"ב. אנחנו עושים טעויות, טעויות טיפשיות וחמורות, וכל זה מפני שהדיברות האלה אינן חרוטות אצלנו, כפי שהרמב"ן ושאר הראשונים מסבירים שהדיברות האלה מצוות את האדם להרגיש באמת כשיש איזה דבר שאינו מוצא חן בעיניו, אם בבית, אם בין בחברים, אם בין השכנים, שאין הדבר קשור לפלוני כלל וכלל. זה לא קשור אליו... ועוד זאת זהו הדבר הטוב ביותר, ועוד אראה שייצא מזה טובה. זה מה שנקרא להרגיש את האמונה.

אם יזכה האדם לסייעתא דשמיא בחג השבועות והדיברות האלה יחדרו ללבו, כשיעמוד בפני נסיונות כאלה, יהיה לו רוגע אמיתי, כי ירגיש באמת שהכל מאת ה' לטובתו. הידוע לכם באיזו מתנה מדובר?! הלא זה המפתח לכל תרי"ג המצוות. הוא יאמר למי שיתפעל ממנו: 'אל תחשיב אותי על שאיני מתקוטט. פשוט אין לי נסיון. לא הייתי צריך להתגבר כל כך'. חברו יאמר לו: 'מה אתה מספר לי סיפורים? אני מכיר אותך לא מהיום. מה שאתה היית עושה במצבים כאלה. היית צועק וצווח ומהפך את העולם. איך תאמר לי שאין לי נסיון?! והוא ישיב: 'איני יודע. אולי התבגרת. אולי יש לי היום בעיות יותר קשות שמעסיקות אותי. לא יודע. לא מעניין אותי כל-כך מה שפלוני אמר עלי'. הוא לא יבין אז שמדובר בתוצאה של חג השבועות. הקב"ה החדיר ללבו את הדיברות אנכי ולא יהיה לך.

אין מתנה יותר נפלאה מזו. הוא מתהלך וטוב לו. חברו מסתכל מן הצד ומתפלא: 'איך הוא יכול להתפלל במצב כזה? והוא משיב לו לאחר התפילה: 'את האמת אומר לך. אינני בעל מדרגה גדול... אינני יודע... משום מה זה לא מטריד אותי כל-כך, זה לא גורם לי לאבד עשתונותי'. הן רואים אנו אנשים כאלה. מתנה היא מהקב"ה המעניקה לאדם בהירות באמונה, והגם שבתחילה האדם מרגיש צער, כי עדיין אינו מלאך, מיד לאחר מכן יש לו את הידיעות הנכונות להרגיע את עצמו והרי הוא יכול להמשיך לחיות את חיי בטובים ובנעימים!

זכור את יום השבת לקדשו

כל-כך חשוב להבין את הנקודה. שיבין האדם שהוא יכול להתפלל שהקב"ה יאיר את עיניו ולבו ושהדיברות יחדרו פנימה. הקב"ה מדבר ואומר: 'זכור את יום השבת לקדשו. עזוב את הכל. כל מלאכתך עשירה'. הלב צריך להסכים לכך. אם אין הלב מסכים, מתנהלת מלחמה גדולה. הגוף אומר כך, הנשמה אומרת כך. והאדם יכול להמשיך לחיות את כל החיים עם המלחמה הזאת. מתפלל האדם שהלב יסכים להאמין שכל מלאכתך עשויה. כשמגיע ערב שבת אחר הצהריים ויש לו ויכוח עם עצמו אם לסדר כמה ענינים בטלפון או לא, הלב אומר: 'לא, אין צורך. הכל טוב'. מי מודיע זאת ללב? התשובה היא שבעשרת הדיברות הקב"ה נתן אור, אור של שבת.

כבר את איך ואת אמיר

כך הוא לענין כל אחת מעשרת הדיברות אשר הן דברים שורשיים. כיבוד אב ואם... זה אור! כמבואר בספרים שזה מסייע לאדם להיות בטל להקב"ה. יסוד הוא ביהדות שמשפיע על הלב אף גם לאחר מיתת אביו ואמו כדאיתא בגמרא שצריך לכבדם לאחר מותם ג"כ. הוא מבטל את עצמו: 'אבי היה רוצה שאעשה כך - אני עושה כך. אני לא ממש הסגנון שלו, אבל אני רוצה לנהוג כך, כי זה היה מנהגו'. אין זה סתם הרגש, אלא מהדברים היסודיים של עשרת הדיברות הוא.

כשקולטים את עשרת הדיברות כהוגן, הרי שהם משנים את החיים לגמרי!

ההבנה השישית אל יאוש, יש תקוה!

והנה יש שהחתן לקראת נשואיו מהרהר במחשבתו: 'מה אני יודע מה הולך להיות? הלוואי שהכל ילך כשורה, אבל מה לעשות, החיים מביאים אתם תקופות לא פשוטות'. כמו כן צריך האדם להבין בחג השבועות ש**כמה שהוא משתוקק שהקב"ה יעזור לו להצליח, יהיו לו ללא ספק נסיונות קשים במשך השנה**. הבה נדבר דברים גלויים. יהיו לו נסיונות גדולים. למה? כי זהו העולם. העולם שלנו הוא כזה עולם. נסיונות מכל הסוגים יהיו לו. באנכי, בלא יהיה, בלא תשא. בכלום יהיו לו נסיונות. מה אתה סבור, שלא יהיו לו נסיונות בלא תגנובו? בוודאי יהיו לו. ולא כשיהיה מוכן לכך. כמו כן יהיו לו בלי ספק נסיונות בשמירת עינים, והרי אנו זקוקים לכל כך הרבה סייעתא דשמיא. ובכן, הקב"ה אומר כך: 'זמן הוא להתפלל ולהתחנן על נפשך. אני רוצה לראות כמה אתה מבקש'. אכן מי שיועד לחיים תלויים בו, אינו מוותר על הזדמנות זו.

הן ידוע מה שאמר הרה"ק רבי מנחם מענדיל מרימנוב זיע"א שבשלושת ימי הגבלה עסקו בני ישראל בתפילה: 'והאר עיינינו בתורתך ודבק לבנו במצוותיך'. בזה עסקו שלושה ימים. אנו נמצאים באותו מצב כמותם. כשיידע האדם שחיינו תלויים בזה, יבין שעל זה הוא צריך להתפלל בלי הפוגה.

אכן כדי שהאדם יצליח להתפלל באמת מתוך השתוקקות חזקה, הוא צריך להסכים להבין שהתייאש מפני שהסתכל במציאות ולא ראה תקווה. משל לדבר: האדם מאוד רוצה איזה שידוך, והשדכן אומר לו: 'ד' מזה, אין לך סיכוי, והוא שומע ומקבל. אין זה אומר שהוא נכנס עכשיו למטיה בעצבות. זה אומר שחור סוגר חלון במוחו ומקבל החלטה: 'עזוב! חפש משהו אחר... מאוד רצית, אני שומע...' כעין זה אנשים סגרו חלון במוחם לענין דברים מסוימים, וכאילו אמרו לעצמם: 'דבר זה לא ילך. אעשה משהו אחר... לפחות יהיו לי ילדים טובים...' הם סגרו את השאיפות ברוחניות. למה? כי ניסו ולא הצליחו.

האדם הופתע מאיזה דבר שקרה לו, או כעין זה, מצא את עצמו בגיל מסוים ואמר לעצמו: 'מה, אני כבר לא בחור בישיבה, שאוציא שוב את השאיפות שהיו לי בבחורותי?! אז הוי לי כל מיני שאיפות מטופשות. חשבתי אז שאשנן את כל הש"ס ואגדל לרשכבה"ג. וכי חסר לי להיכנס שוב לאותו עולם מדומיין?!

אמנם כן, כשהאדם מתבגר קצת, הוא מתחיל לראות איך הדברים מתחללים, כפי שלא ראה קודם לכן. אבל כשהאדם יודע שכאשר הקב"ה מסייע, אפשר להשיג את הכל, הוא מבין שאין שום סיבה להתייאש. יהודים בדורנו, משנים את כל סגנון חייהם, הכל בכל מכל כל. והדרך שהם עושים זאת, פשוטה מאוד. עם תפילה, ועם הבנה שלא קרה כלום. נותנים לאור התורה להכנס והדברים מתחילים להשתנות. משנים את צורת הדיבור עם בני אדם, משנים את סדר היום, משנים את סגנון התפילה. מקבלים עליהם את התורה בכל קנייניה כפשוטו! יעזור ה' שנזכה לקבל את התורה ושהיא תיקלט בלבנו ונדבק בו יתברך אמן ואמן!

לסייעתא דשמיא, ואף בשביל ללמוד את אותיות הא"ב אתה זקוק לסייעתא דשמיא, וכל שכן בשביל להנצל ממכשול, ובכן, מה אתה עושה? אתה מתפלל והקב"ה מסייע לך, אם כן מדוע נעצרת? למה לא תתפלל באמת על תורה לשמה? העולם הרי זקוק לתורה לשמה. הלא תדע שיש דרגות רבות בתורה לשמה, ויש מהן שכלל וכלל אינן בבחינת על מנת שתעלה לרקייע.

השל"ה הק' מדבר על ללמוד על מנת לקיים ומבאר שזהו המדרגה הפשוטה של לימוד תורה לשמה. האדם אומר קודם לימודו: 'אני הולך ללמוד כי אני רוצה לקיים את מה שכתוב כאן, אני רוצה להבין טוב יותר מצוה זו כדי שאוכל לקיימה יותר טוב. אני הרי מקיים מצוות רבות מן התורה במשך היום, ברכת התורה, קריאת שמע, ציצית, וכן הלאה. רוצה אני לקחת אחת מהמצוות האלה ולקיימה יותר טוב. אני רוצה לדעת מה האר"י ז"ל אומר בענין מצוה זו. לבי יתלהב כשאדע מה האר"י ז"ל אומר בענינה. לבי יתלהב כשאדע את דברי הראשונים בענין מצוה זו מה היא יכולה לעשות עם נשמתו'.

עומד עכשיו האדם בשבועות או קודם שבועות ומתפלל: 'רבונו של עולם! עזור לי ללמוד באופן זה, עזור לי ללמוד תורה לשמה אשר בכוחה לשרוף את היצר הרע המפעפע באדם'. הן ידוע לנו מה שכתב הרמב"ם שהאדם יכול לקחת את משיכתו הפנימית לדברים בלתי טובים כעריות ולהפכה לחשקת התורה. אין מדובר בשתי משיכות שונות. מדובר באותה משיכה, אלא שיש שהגוף גונב אותה לעצמו. אך אם האדם יחזור ויוציאנה מידו, יוכל להשתמש ברתחת דמו לחשקת התורה, עד שיתחיל להתלהט ולבעור כלבת אש בעת לימוד התורה ובשעת קיום המצוות.

יש לך שעת הכושר

על זה מתפלל האדם. אפשר לראות חתנים בחופתם, אשר ידועים היו בתור בחורים כחסרי רגש ועכשיו הם מזילים דמעות. מה קרה? התשובה היא שקיבלו איזו הבנה. הם צמו ביום החופה והתעדנו קצת וקלטו שלא הכל זה משחק ילדים, והרי הם בוכים שיצליחו.

כשהאדם קולט שמה שהולך להתרחש הוא דבר מאוד אמיתי שיש לו השפעה לטווח ארוך, הוא מבין שהוא יכול כבר מעכשיו להתפלל על זה כחתן שנמצא ביום חופתו. ערב שבועות, ליל שבועות. מדובר ביום החופה. אנשים חושבים שיש להם יום החופה פעם אחת בחיים בלבד. זה לא נכון. יש לך כאן יום החופה עם כל המפרשים. נצל אותו. אולי אתה לא מתענה היום, אבל התפלל להצלחת הנישואין מתוך הבנה ששום דבר אחר לא משנה. חשבונות מוקדמים, עניינים מוקדמים. שום דבר לא משנה. אני הכלה עכשיו, היום הוא יום החופה שלי, ואיני רוצה לוותר עליו.

הקב"ה מקשיב לאדם והדבר מעורר אהבה. זהו התנשטיים. זה מה שעוזר לאדם להתרכז ולהיות ראוי ליום הזה שעשרת הדיברות יחדרו ללבו, שהלא תחמוד יחדור ויירגע. 'בסדר, יש לו. נו, אז מה?'. שהאנכי יחדור ותתחזק אמונתו.

האם אני

- עם ראשי החלש, הקושי בקשב וריכוז, והוסר החשק ללמוד -

יכול להצליח בלימוד התורה הקדושה?

התשובה היא: בהחלט כן!

מאמר מיוחד זה על ג' שלביו יפיה בקרבך רוח חדשה ותקווה איתנה!

ניגש לשמעון ואומר לו: 'דא נא, אני זקוק למנהל שיישב בחנות ויעשה את כל החשבונות של ההוצאות וההכנסות ואף ידאג לכל הזמנות, בחרתי בך. בא אלי ואשלם לך משכורתך ביד רחבה'.

שמעון שומע, אך אומר כמשתמט: 'איני יודע אם אני מתאים לך, איני יודע אם יש לי את הכשרונות לעבודה מעין זו, איני יודע אם אוכל לעמוד בכל הלחץ'. מייעץ לו ראובן שילך למומחה ויבדוק אצלו אם עבודה זו מתאימה לו אם לאו.

שמעון הולך למומחה ולאחר חקירות ודרישות המומחה אומר לו: 'אין לך מושג... יש לך בדיק רב את כל הכשרונות הדרושים לעבודה מעין זו... אין שום ספק בעולם שאם רק תיכנס לתחום זה, תצליח יותר מכל אדם אחר שהיה לוקח עבודה זו, וכשתצליח - תוך חצי שנה יכפילו לך את משכורתך ואף יוסיפו לך שעות עבודה וכו', כך שתרוויח יפה מאוד ותוכל לחסוך לצורך נישואי הילדים!'

תחשבו עכשיו איזו חיות מקבל שמעון בשמעו דיבורים אלו! ללא ספק הם מחזירים בו כח ואומץ ליקח את התפקיד בשתי ידיים ולמלא אותו בשלמות!

לדברי האוה"ח הק' זהו שאמר הקב"ה לבני ישראל ביום המיוחס: "והייתם לי סגולה מכל העמים..." אנכי בראתי את האומות ואנכי בראתי אתכם, ואני אומר לכם שאתכם בראתי עם כל התכונות וההרגשות והמשיכות הנדרשות לקיום תר"ג המצוות!

משל נוסף - התאמה מושלמת

משל נוסף שביטא את הרעיון מזווית אחרת: ישיבה חדשה שנפתחה זה עתה מחפשת מגיד שיעור. יש לשיבה תומך נלהב והוא אומר להם: 'כסף אינו מעכב. אני נותן כמה שיצטרך. ובכן, רצוני שתביאו את המגיד שיעור המצוין ביותר בכל העולם כולו עם כל המעלות והתכונות הדרושות בשביל להתמסר לבחורים!'

הנה אף אם יעברו בכל העולם לאורכו ולרוחבו, לא יתכן שימצאו מגיד שיעור שיש לו את כל המעלות, כי מה לעשות והאדם הוא בשר ודם ואינו מושלם. גם אם יביאו את המגיד שיעור המובחר שבעולם, אשר כולם מעידים עליו שכוח הסברתו ובהירותו הוא עד להפליא ואין כמותו בעולם, יגלו שיש לו חסרונות אחרים, כגון שאינו יכול לבוא בערב, או שהוא גר ברחוק מקום ואינו יכול להיות בזמן, או שהוא צעיר מדי ואין לו עדיין נסיון, או להיפך, הוא זקן מדי ואין לו כבר סבלנות לקטנות המוחין של הבחורים. זהו הכלל, אין שלמות בעולם.

לעומת כן, הקב"ה אומר לבני ישראל כביכול: 'אתכם בראתי לכתחילה באופן שהתורה תתלבש עליכם כנגד, כך שאתם מתאימים לתורת בשריות גמורה, לא בתשעים אחוז, אלא במאה אחוז!'

הגוי מחויב אמנם לקיים שבע מצוות בני נח, שהרי הוא חי בין אנשים וצריך להתנהג באנושיות, אבל החיבור שלו אל התורה אינו יכול להביא אותו לידי דביקות וקרבת אלוקים, אלא להיפך, אם רק ינסה להדבק בהקב"ה, ימות, כי מהותו אינו בנוי לזה. מה שאין כן היהודי שמהותו בנוי לזה, אם רק יתחבר לתורה, מיד יחולל גדולות ונצורות!

פירושה של התורה הוא היהודי!

הבינהי ואלמדה: ובאופן אחר: פירושה של התורה הוא היהודי! תורה שאינה נלמדת על ידי יהודי, היא תורה סתומה. כשהיהודי מתחבר אל התורה ומפרשה, הוא מלביש אותה כתרמים ומעטר אותה בפרחים. וכפי שהיהודי מחיה את התורה, כך התורה מחיה את היהודי. יהודי בלי תורה הוא מדרש סתום, ורק כשמוסיפים לו תורה, הוא מקבל פירוש נפלא. התורה והיהודי הם שני חלקים שהאחד משלים את השני, כי כל אחד בלי השני אין לו הבנה.

כך יש משם אחד מהצדדים שבימי חג הסוכות בני ישראל עושים הקפות סביב הספר תורה, ובשמחת תורה, הספר תורה עושה הקפות סביב בני ישראל. כי כך הוא הסדר, וזהו הפירוש בפסוק "והייתם לי סגולה מכל העמים". אתם בנויים בשביל התורה והתורה בנויה בשבילכם, האחד משלים את השני!

תכונות היהודי מתאימות לתורה!

הנה חז"ל אמרו שזרע ישראל הם רחמנים ביישנים וגומלי חסדים. בני ישראל קיבלו במתנה את התכונות הראויות לקבלת התורה. ובכן, אם יצמדו לתורה, יוכלו לקיימה כראוי, שהרי הרבה מצוות בנויות על הרחמנות, והרי כך צותה התורה "אחרי ה' אלוקיכם תלכו" מה הוא רחום אף אתה רחום.

נמצאת אומר שהתכלית איננה שיהיה בעל רחמנות, שהרי זאת יש לו ממילא מצד תכונת נפשו. אלא התכלית היא שישתמש בתכונה זו לעשות מה שהקב"ה עושה ועל ידי זה להתנדב אליו יתברך. וכן הוא לענין התכונה לגמול חסד, וכן לענין תכונת הביישנות, שהרי כמה מצוות יש שמיוסדות על תכונת הבושה, וכגון הלכות צניעות וסדר הליבישה המבואר בתחילת השולחן ערוך. וכן תועיל לו הבושה ליראת ה', וכלשון הפסוק "ובעבור תהיה יראתו על פניהם לבלתי תחטאו", כי כשהאדם מרגיש שהקב"ה מסתכל עליו בכל עת ומתבייש ממנו, אינו בא לידי חטא.

הוא אומר: תכונות נפש אלו, אינן התכלית, אלא כלים הן לקיום מצוות התורה. וכיון שלגוי אין תכונות אלו, אינו יכול לקיים את מצוות התורה לאשורן!

משל נפלא - רשמת ישראל כל התכונות להצלחה והנה דבר זה חיזוק נפלא הוא לבני ישראל, ונבאר בדרך משל: לראובן יש תנות מצליחה. יום אחד הוא

ממש לפני קבלת התורה דיבר עמו הקב"ה ואמר: "ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ".

הבינהי: מפרש האוה"ח הק': "והייתם לי סגולה - הכוונה בזה היא, כי כשם שהסגולה הוא דבר שאינו כפי הטבע, כי הלא תמצא כי יש עשב שטבעו קר וסגולתו לרפאות חולי הקרירות, וכן יש עשב חם וכו', וזה אינו כפי הטבע אלא דבר סגולה, וכמו כן מבטיחם ה' שיהיו סגולה גם שלא כפי המשווער!"

ואלמדה: ומבאר האוה"ח הק': "יש הרבה ענפים בהבטחה זו, ראשונה על דרך אומרם ז"ל (שבת סג, א) "חשב אדם מישראל לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה, נותנים לו שכר כאלו עשאה", ולא כן בעבירה, ובאומות אינו כן אלא להיפך (כפי שהביאו התוספות במסכת קידושין דף ט"ל מדברי היהושלמי). ואין זה מהנשער כפי השכל, ממה נפשך אם המחשבה תעשה דבר, אם כן תעשה בחושב רע, ואם לא תעשה אלא בבחינת הטוב ולא בבחינת הרע, אם כן באומות למה בהיפך.

עוד תמצא (סנהדרין נט, א) "כותי שעוסק בתורה או ששבת חייב מיתה", ואפילו שאר מצוות אין לו לעשות, ולמה? אם הפעולה מצד עצמה פעולה טובה, כל העושה הרי זה עושה דבר טוב. לזה אמר הכותב: "והייתם לי סגולה מכל העמים", כי אין פעולה טובה יוצאה אלא מידכם, שאין סגולת התורה והמצוות אלא מכם!"

ובהמשך מבאר האוה"ח הק' החילוק בין ישראל לגוי, כי שורשם של זרע אברהם יצחק ויעקב הוא בקדושה, ולעומת כן שורשם של זרע עשו וישמעאל הוא בטומאה. ובזה ביאר מה שאמרו כשהקב"ה חזר עליהם ליתן להם התורה - כל עצמו של אביהם לסטים היה וכו', נתכונו בזה שזוהו מהותם ואם כן לא יתכן שיתנהגו על פי התורה!

ש"ל א'

והייתם לי סגולה מכל העמים

הבינהי ואלמדה: נמצאנו אומרים: כשהקב"ה בא לדבר אל בני ישראל כדי שירצו

לקבל את התורה, אמר להם שני דברים: הראשון, התורה תשפיע עליכם כפי שאינה יכולה להשפיע על אומות העולם. ולמשל, כשאתם תלמדו את התורה תשיגו חיות, וכשהגויים ילמדו תורה, ישיגו מיתה. והשני, דעו לכם שיש לכם מהות אחרת משל אומות העולם" והייתם לי סגולה מכל העמים!

וכשמתבוננים, יש בזה רעיון נפלא. אומרים לו ליהודי: היות שמהותך שונה מהגוי, אע"פ שאתה נראה כפי שאתה נראה, ואע"פ שפגמת הרבה ר"ל, סוף כל סוף יהודי אתה, ולכן כשאתה לומד תורה, יוצא מזה תוצאה נפלאה שאי אפשר לתפוס אותה בשכל. כשתחבר גוי עם תורה, לא ייצא מזה כלום. להיפך, הוא יהיה חייב מיתה.

הרבונות

כשתבין שיש לך כל הכלים לקרבת אלוקים ובאמת תנצל אותם, תראה שתזכה גם להצלחה בלימוד התורה פשוטו כמשמעו! כך שאם תאמר תהלים בשביל שתצליח בלימוד התורה, יעזור לך ה' שתמצא חברותא אשר ישקיע בך ויסייע לך להצליח בלימוד משניות וגמרא. אם תנצל את הכלים שנתנו לך, הקב"ה יפתח את ליבך ומוחך שאף תזכה לזכור את לימודך ואף תזכה לגלות את החלקים בתורה השייכים לך ולחדש בהם חידושים!

כל אחד יש את כל הכלים להצלחה

הבינני ואחיה: ולכן כל האמור סותר את הרגשותיהם השליליות של בני האדם. האחד רואה שיש בו הרבה מיסוד העפר ואשר על כן יש בו הרבה ממידת העצלות ומתקשה לקום לתפילה בזמן, השני רואה שיש בו הרבה מיסוד האש ומתקשה לעצור ברוחו שלא לכווץ, והשלישי רואה שיש בו הרבה מיסוד המים ונמשך לתאוות.

הצד השווה שבהם שכולם מהררים בלבם שאילו היה הקב"ה בורא אותם במצג יותר מתוקן, היו יכולים לעבדו בשלמות, אבל עכשיו - התורה אינה עולה על פי מידתם. וביותר קשה הרגשתו של איש הנמצא בין אנשים, כגון בחור בין בחורים המתמודד עם קשיים רבים, הן בכתיבה והן בריכוז המוח, ורואה איך בחור פלוני הושב עמו באותו חדר, מקבל את כל תשומת הלב וכולם אומרים עליו כזה ראה וקדש, איזו יראת שמים נסוכה על פניו, איזו אצילות...

והוא מהרהר בלבו: "ישר כח! כח הריכוז יש לו, כשרונות טובים יש לו, מידות טובות יש לו. הן את כל אלה היה לו מאז שנולד. יש לו מאור פנים, כך שכולם רוצים ללמוד איתו חברותא. כך הוא נולד. למה הוא נולד כך? אינני יודע! אולי כי יש לו נשמה גבוהה, אולי כי בהמשך חייו יהיו לו נסיונות אחרים. אבל סוף דבר נראה לי שרק אצל פלוני נתקיים הפסוק והייתם לי סגולה מכל העמים, שהרי הוא בנוי בשביל ללמוד ולהתפלל, אבל אני אינני כזה..."

כעין זה ההורים מסתכלים על בניהם ובנותיהם ואומרים: 'הלואי היה הקב"ה נותן להם תכונות אלה ואלה, כי אז היו יכולים לפרוח ולשגשג! הם אינם מתרעמים ח"ו. להיפך, הם מודים על מה שיש, אבל רואים זאת כבדיעבד ומשלימים עם העובדה שיצטרכו להצמיד להם מורים פרטיים וכו'.

ברם, הקב"ה אינו אומר כן. הקב"ה אומר: 'הייתם לי סגולה מכל העמים' - בראתי את כל אחד מהם באופן שיתאים ביותר לעבודת ה'. לא התאמה של תשעים וחמש אחוז, אלא התאמה של מאה אחוז!

שלב ב'

הנסיונות בשביל שלמות האדם, והם מלמדים על החיבור לתורה!

הבינני: ובכל זאת לכשנתבונן נחזה ונבחין שיש הרבה נסיונות, ובכן מהי התשובה? איך יתכן הדבר אם האדם רואה שיש לו קשיים שונים בעבודת ה' מצד תכונות נפשו?

ואלמדה: התשובה הראשונה היא, שהקב"ה נתן נסיונות לאדם לפי מה שצריך לו בשביל שלמותו. האדם מגיע לשלמותו דווקא משום שיש לו כוחות הגוף שמתנגדים לכוחות הנשמה, והוא מגביר את כוחות הנשמה עליהם!

הן כך אמרו חז"ל "כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו", הרי אומר: לא נתנו לאדם תכונות קשות מצד גופו אם לא היו נותנים לו כנגד תכונות חזקות מצד נשמתו כדי שיוכל להתגבר עליהן?

הבינני ואלמדה: הנה מלחמת האדם היא מלחמה בין אור לחושך, אבל האדם עצמו אינו חושך אלא אור, כנוסח הברכה "נשמה שנתת בי טהורה היא". הנשמה היא עצמותו של האדם, והיא הלא בנויה בשלמות בשביל התורה. יש לנשמה שלוש התכונות: רחמנות, גמילות חסד וביישנות, יש לה משיכה נפלאה לקרבת אלוקים, והם מה שהאדם צריך כדי להצליח בתורה ובמצוות.

והראיה, שהרי כשהודי אינו מצליח בתורה, הוא נעשה שבור ורוצץ. מדוע רואים בלי סוף נשמות יהודיות אשר לא הצליחו בתורה, שנפטים מהשיבות ונופלים נפילה אחר נפילה עד שעוזבים לגמרי את דרך התורה ר"ל? מפני שהם שבורים ורוצצים כל כך עד שבאים מחמת כן לידי יאוש. כשישאלום: 'מדוע אתם שבורים כל כך? אל תלמדו, אל תתפללו, אבל תהיו שמחים', הם יאמרו: 'איננו יכולים'. וכל כך למה מפני שנשמתם בנויה באופן שתצטרך להתחבר לתורה, ובלי התורה אינה מרגישה טעם בחיים.

הגוי אע"פ שיעבור על כל העבירות שבעולם, יישאר בעליצות הדברים היחידים שימנעו אותו מלעשות ככל העולה על רוחו, הם הפחד מהמשטרה והדחף לעשות כסף. אבל הוא לא יישבר ברוחו בגלל פריקת העול. רק היהודי נשבר מכך, כי היהודי יודע בעומק נשמתו שהוא יכול להצליח, וכיון שהוא רואה שאינו מצליח ואינו יודע למה, הוא נעשה שבור מאוד ברוחו.

משלים מן החיים

משל לדבר: מי שיש לו את כל התכונות לשמח אנשים, כגון זריזות הלשון, חוש ליצור חרוזים וחוש הומור, ויחד עם אלה הוא יודע נגן, ומזמינים אותו לשמחת נישואין לשמש כבדחן. פעם הזמינוהו לאיזו חתונה, הוא ניסה שם את כוחו, אך לא הלך לו. הבדיחות לא היו מוצלחות, השירים לא התחרזו כמו שצריך, וכן הלאה. כשיוצא משם, הוא יוצא שבור ברוחו ואינו יכול לישן בלילה מרוב צער.

מה שאין כן אם יבקשו באקראי מאחד מחברי החתן שיעמוד ויבדח את החתן והשושבינים, כי אז אפילו לא יהיו הבדיחות מוצלחות, לא ידאב המשך בעמוד? ←

הבנה למעשה

מעשה

הגה"ח רבי נתן לובארט זצ"ל התבטא פעם: "ישנה תשוקה סמויה בלבו של כל יהודי להיות תלמיד חכם גדול, וכל אחד היה מוכן אפילו לשלם לזה יותר מכפי יכולתו. אבל רבים רוצים שזה יקרה כמו מעצמו, בלי לשבת ולהגות בתורה. ודבר זה אינו באפשרי, כמו שאי אפשר לשבוע בלי לאכול!"

וספר מה שמע מהרה"צ רבי יואל אשכנזי זצ"ל: אלמנה אחת באה פעם לפני הרה"ק רבי יחיאל מאיר מגאסטינין זיע"א וביקשה שיתפלל על בנה שלא יגיטוהו לצבא. הורה לה הצדיק שיעמדה היא ובנה כל הלילה ויאמרו את כל ספר התהלים מרישא עד גמירא שתי פעמים, ולה' הישועה... האלמנה ובנה התחילו אכן לומר את התהלים כמצוות הרבי, אך לפתע התעייף הבן ועצר מאמירת התהלים. אמו האלמנה נבהלה ופנתה אליו בקול צווחה: "איך תיוושע אם תתן לעייפות להשתלט עליך? ענה לה הבן: 'ה' יכול להושיע אותי גם בלי אמירת תהלים'. אמרה לו אמו: 'אז דו וועסט זיך פארלאזן אויפן אויבערשטן, וועסטו ווערן א זעלנער!' (- אם תישען על ה' לעת זאת שישוע אותם בלי תפילות ותחנונים, יגיסו אותך לצבא).

הבנה למעשה

הפטיר הגר"נ לוברט על משקל זה: "אז דו וועסט זיך פארלאזן אויפן אויבערשטן, וועסטו בלייבן אן עם הארץ!" (- אם תישען על ה' שיעשה אותך לגדול בתורה מבלי להגות בתורה, תישאר עם הארץ). והרי כבר אמרו כן חז"ל (מדה ע, ב): 'מה יעשה אדם ויחכם? ירבה בישיבה ויבקש רחמים ממי שהחכמה שלו!' הראת לדעת, שתחילה לכל צריך האדם להרבות בישיבה, דהיינו לשבת על יד הספר ולהגות בתורה, כי אם יבקש רחמים ולא ישב וילמד, יישאר עם הארץ!

מעשה

פעם נשאל אחד מגדולי וצדיקי פולין איך הגיע להיות גדול בתורה, והרי ידוע היה בתחילת ימיו כאיש סוחר המתפרנס ממשא ומתן. ענה: "כלל יש לי והוא מורכב משש מילים בלבד - נישט וואו, נישט ווען, נישט וואס!" [- לא איפה, לא מתי, ולא מה].

הבנה למעשה

והסביר: 'נישט וואו' - ישנם אנשים שיכולים ללמוד דווקא בבית המדרש, ישנם אנשים שיכולים ללמוד דווקא בבית כי רק שם יש להם ישוב הדעת. אצלי אין שום חילוק היכן אני לומד. יכול אני ללמוד בבית המדרש, בבית, באכסניה, בדרך ובכל מקום אחר שאני נמצא. בכל מקום שאני הולך, שם בית מדרשי.

נישט ווען - גם זה יש לך אנשים שיכולים ללמוד רק בזמנים מסוימים, כגון לפנות בוקר, כי לאחר כבד כבד אין להם ישוב הדעת. אך הוא התרגל ללמוד בכל הזמנים, עד שאין אצלו חילוק לענין הלימוד בין יום ללילה.

נישט וואס - גם זה יש לך אנשים שיכולים ללמוד רק דברים מסוימים, ולדוגמא, יש מי שאוחז לפי סדר לימודו בשולחן ערוך אורח חיים סימן ש"כ סעיף ז, והוא נעול בלבו ללמוד רק אותו, או מי שלומד דף היומי ואינו מעלה במחשבתו ללמוד איזה ענין אחר, והנה הוא נמצא קעת במקום שאינו יכול למצוא את הספר שהוא חושב ללמוד עכשיו, ממילא הוא מסתובב סחור סחור ומבלה את זמנו לריק כאשר תירוצו עמו שאינו מוצא את ספרו.

אצל גדול זה, לא היה שום חילוק מה הוא לומד, ולכן לא היה הולך אף פעם בטל, כי תמיד היה לו מה ללמוד. והאמת שכך היו כל תלמידי החכמים שהכרנו. לרוב תשוקתם לדעת את כל התורה כולה, פיתחו בליבם "סקרנות" ללמוד את כל חלקי התורה בלי חילוק בין זה לזה. ומסיבה זו היו יכולים לשמוע מהם חידושים על כל חלקי התורה, באורח חיים, ביורה דעה, באבן העזר, בחושן משפט, באגדה בדרוש, על הכל היה להם מה לדבר ומה לחדש! כי מי שאוהב את התורה על כל חלקיה, לא יסוג מלימודו מחמת שאינו מוצא את ספרו, וכך לא יתבזבזו לו שעות יקרות של לימוד!

מעשה

המשיג הגה"ח רבי גד'ל איינר זצ"ל היה אומר לתלמידיו בדרך משל: מעשה בבית מסחר של שני שותפים, שבאמצע הלילה נאחו בו הדליקה ונשרף הוא עם כל אשר בו. כשבאו בבוקר לבשר לשותפים את הבשורה הרעה, אחד מהם לא רצה לצאת ממיטתו, באמרו כי ממילא אין לו מעתה במה לסחור ומה לו לצאת ממיטתו הנוחה. ניסו לדבר על לבו, שמה ימצא איזה סחורות שלא נשרפו ויוכל לסחור בהם, אך ללא הועיל. הוא הסתובב במיטתו על צדו השני ולא רצה לשמוע מכלום. לעומתו, השותף השני כשעמו את הבשורה הרעה, קפץ ממיטתו, הלך לבית המסחר, הציל זעיר פה זעיר שם ממה שלא נשרף על ידי הדליקה, יצא לסחור בהם, והרוויח כמה פרסות להחיות בהן את נפשו ונפשות בני ביתו.

"היודעים אתם מה החילוק בין שני השותפים?" שאל רבי גד'ל לתלמידיו.

הבנה למעשה

הוא שאל והוא השיב: "הראשון מעולם לא אהב כסף; הוא אהב עשירות, וכיון שראה שלעולם לא יחזור להיות עשיר כמקדם, לא היה לו בשביל מה לקום ממיטתו! השני לא אהב דווקא עשירות; הוא אהב כסף יהיה מה שיהיה, העיקר שיהיה לו במה לקנות בו לחם לביתו..."

אמר רבי גד'ל: "מי שיש לו תוכנית (פלא) ברורה במוחו איזה סוג תלמיד חכם עתיד הוא להיות, בו ברגע שהתוכנית שלו תשתבש, יפול ברוחו ולא יוכל להמשיך בלימודו. אבל מי שמפתח בלבו תשוקה אמיתית לבלוע עוד ועוד מידיעות התורה, תהינה הידיעות מה שתהינה, לעולם לא יפול ברוחו, כי שיש וישמח עם כל ידיעה בתורה ובסוף גם יזכה לעשירות גדולה בתורה!"

בכוחנו לשנות את כל דרכינו, שיחנו ומעשינו!

הסבר קצר כיצד נעשה זאת בכוח קבלת התורה, בשורות הבאות.

על מה אנחנו מתגעגעים סך הכל? אנו מתגעגעים לראות יהודים ספוגים בחסידות ויראת שמים, וכי אסור לנו לומר שהימים אז היו יותר טובים? הרי הלב כואב ודואב בראותנו איך אנו נראים היום!

אמר הרה"ק מטשארטקוב: אני שומע את הטענה. אינני מתוכח. אבל קח בחשבון שאם היו אז צדיקים גדולים כאלה, גם צד הטומאה היה אז יותר בתוקף. הן נשבו אז רוחות עזות של מינות ואפיקורסות, כידוע. אל תאמר שהימים הראשונים היו טובים מאלה, כי זה לעומת זה קיים תמיד. ובדורנו שאתה רואה שכל כך קל להגיע אל הטומאה, ומרגע למשנהו יכול האדם ליפול ולהגיע אל הדיוטא התחתונה, תדע שזהו הזמן לחטוף. כשהאדם רוצה היום להתרומם, להתחיל ולהתפלל כדבעי ולהגיע לקרבת אלוקים, הקב"ה אומר לו: 'א' ואסייע לך. בדורות העבר זה לא היה כך, כי לא הייתי יכול לעשותו קל כל כך, כי גם להגיע אל הטומאה לא היה כל כך'. ובכן, היום שאתה רואה עד כמה קל להגיע אל הטומאה, קח מזה חיזוק. כל עניני החושך הם רק להביא לידי אור. גולל חושך מפני אור. ובין איה הזדמנויות יש היום ונצל אותן.

בדורינו יכולים להגיע בקלות לקרבת אלוקים
הארי"ה ק' ז"ל כבר מסר כך לתלמידו מהר"ח ויטאל זיע"א ואמר לו שבדורות האלה יוכל האדם להגיע בקלות למה שבעבר היו צריך לעבוד קשה עם תעניות וסגיונים כדי להגיע אליו. השכינה הרי אין לה היכן לשרות היום, וכל מי שבא ואומר: 'רבונו של עולם! אני רוצה להיות אתך. מה זה דורש ממני? להיות שמור? אני מסכים, אבל עזור לי, עזור לי להיות שמור. הצל אותי מיצר הרע. אני רוצה להיות בחבורה הקדושה (כמו שאומרים בפיט האקדמות) בשעה שמתפללים, הקב"ה מקרב אלי. מתפללים ושרים ואין רוצים לצאת מבית הכנסת. הוא נשאר ללמוד הוא אינו רוצה לעזוב את כתלי בית הכנסת. התורה שהקב"ה נתן לנו הלא מתוקה כל כך וצריך לך כך הרבה תפילה שיעזור לנו שתקלט בתוכנו.

שנה דרכיך

הבינני ואחיה: הרי רואים בחוש שבעבר לא היה כל כך קל להיאחז בזה. יש היום בעלי

כשרון יותר משהיה אי פעם, כי היום עוזרים לכל אחד כבר משחר ילדותו לפתח את כשרונותיו. בעבר היו עמי הארצות שלא ידעו קרוא וכתוב כדאיטא במסכת תגיגה. היום אין דבר כזה. יש היום תלמידי חכמים מופלגים בפוליטיקה. כששואלים אותם, הם יודעים לענות בשפה ברורה ורהוטה בבחינת מחודדים בפך. ובכן, למה לא יקלטו האדם - רגע אחד! את הכוח הזה אני יכול לנצל להבנה בעבודת ה', בדברים שאני ממילא עושה? לא הבנת שיש בנין לתפילה? לא הבנת זאת? חשבת שסתם הדביקו יחד יהי כבוד ואשרי ופסוקים ושיר של יום, סתם מניחים תפילין ועושים שלוש כריכות ואח"כ שבע. לא העלית בדעתך שיש כאן דברים מעוררים ענין? לא ענין אותך להבין כיצד הדברים פועלים עד שתוכל לומר: לכל דבר יש חשבון נפלא? למה לא תלמד זאת? למה לא תתעניין? למה לא תיכנס לחנות הספרים ותשאל: 'היכן המדף של הסידורים ולעמוד שם חצי שעה ולבחון מה מתאים לך עכשיו לאור מצבך?' זה לא מעניין אותך? הרי לכל דבר שאנו עושים יש חשבונות, ולמי זה ניתן? התורה הרי ניתנה לנו, שנתחנן ונראה שהיא מתוקה ונעימה. האדם בוכה ומתחנן בברכת התורה, האדם מבין שהתורה היא תורת אמת, ורק צריך להחליף, במקום לקנות ספרי בדויות, יש לקנות סידורים מבוארים.

עשה את החלק של ישוב בישיבה, עשה את החלק של יבקש חכמה ממי שהחכמה שלו שוב ושוב, ותכזה לסייעתא דשמיא. יעזור ה' שנזכה לקבל את התורה ושהיא תיקלט בלבנו וינדבק בו יתברך לשנות בו את דרכינו! אמן ואמן!

ספרים. את הכל מסבירים. הכל כבר מלוקט בשבילנו ונמצא על הסידור באופן שהאדם הפשוט יכול להבין. הכל, הכל, מזה שרק קיים הביאו לאדם. קנה לעצמך שש שבע סידורים כאלה. הקדש לעצמך זמן ללמוד אותם. אתה מגיע ליוצר אור. הצטרף לשרית המלאכים. הקדושה שאומרים... כל חלק שאומרים שם... אהבת עולם, קריאת שמע, עזרת אבותינו... אתה יודע מה אומרים ב'ציצית ונוכח? אומרים שם שמי שמקיים את התורה, טוב ומתוק נעיים לו בחיים. חיים מלאי אור. לא משנה מה יהיה, תמיד יהיה לו טוב, תמיד יהיה מלא שמחה.

וכך הוא יגיש לשמונה עשרה. וגם לאחר מכן, תחנן. וידי דאורייתא... יש כאן עבודה שלמה. זה מלא חיות... הוא יודע מה קורה בכל חלק וחלק מהתפילה...

כשיעשה זאת היהודי בגיל שבעים ואח"כ ימשיך לחיות עוד עשר שנים, וכי לא הציל בזה את חייו? הלא קנה את עולמו. הוא ממש קנה את עולמו. וכי צריך להיות בשביל זה בחור? אדרבה! לפעמים בימי הבחרות קשה לקבל את כל ההבנות האלה. מה כבר צריך בשביל לעשות זאת? לא צריך להיות בשביל זה מלאך אלוקים, לא צריך בשביל זה השגות גדולות, לא צריך להיות מופשט מן העולם. צריך פשוט לקלוט שיש טוב!

יש היום תלמידי חכמים מופלגים בפוליטיקה, כששואלים אותם, הם יודעים לענות בשפה ברורה ורהוטה בבחינת 'מחודדים בפך'...

זה לעומת זה עשה אלוקים

הבינני ואלמודה: ההוכחה הגדולה ביותר שהטוב מונח לפני האדם היא מה שהרע כל כך רודף אחריו. אתה רואה כמה נסיונות יש היום. אם אתה רואה איך הקב"ה פתח היום את הגיהנום, כאשר הכל פתוח, עם כל כך הרבה צרות וכל כך הרבה בעיות, אתה מבין כמה קל היום לזכות בטוב, כי אף פעם לא היה רגע אחד שלא התקיים בו זה לעומת זה עשה האלוקים. כך כתב רבי צדוק זיע"א שכאשר מתבוננים רואים שבכל הדורות התקיים זה לעומת זה. הנה תקופה היתה של נבואה, וכיון שפסקה נבואה בתחילת הבית השני, אף הכישוף עבר ובטל מן העולם. לא יתכן שלצד הטומאה יהיה יותר כוחות ממה שיש בצד הקדושה, כי אם יהיה כן, יהיו נסיונותיו של אדם חזקים מדי ולא יוכל לעמוד בהם.

וכעין זה אמר הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א בבארו שזהו פירוש הפסוק (קהלת ה' ט') "אל תאמר מה היה, שהימים הראשונים היו טובים מאלה". אנו מסתכלים חמישים ששים שנה אחורנית, ונזכרים, או מדברים עם אנשים שזוכרים. היו אז צדיקים עם רוח הקודש גלויה, היו אז תלמידי חכמים בסדר גודל אחר לגמרי. דבר עם יהודים שראו את רבי שלמה מזוועהיל, דבר עם יהודים שראו את הרה"ק מבעלזא, דבר עם יהודים שראו את הגאון מטשעבין, את החזון איש... אנו מרגישים שנמצאים בדור יתום. מה אם כן הפשט אל תאמר כי הימים הראשונים היו טובים מאלה?

[במשך להאמור במאמר הראשון בגילון זה, על כך שיהודים בדורנו, אפילו בני חמישים ובני ששים, משנים את כל סגנון חייהם, הכל בכל מכל כל. והדרך שהם עושים זאת, פשוטה מאוד. עם תפילה, ועם הבנה שלא קרה כלום. נותנים לאור התורה להכנס והדברים מתחילים להשתנות. משנים את צורת הדיבור עם בני אדם, משנים את סדר היום משנים את סגנון התפילה. הלא זה דבר פשוט.]

הרי אני כבן שבעים שנה

נראה נא הנה אפילו יהודי בן שבעים שעושה חשבון בנפשו ורואה שהתפילה צריכה אצלו שיפור. הוא אמנם אינו מדבר באמצע תפילה ואף אחד אינו בא אליו בטענות, אבל פעמים שהוא מאחר ופעמים שהוא מרחף על כנפי הדמיון. אילו יעבוד אז בפשטות לעשות היכרות עם קרבת האלוקים שהאדם יכול להגיע אליה בתפילתו ועם מהלך התפילה...

התבוננות בסדר היום

הבינני ואחיה: יש סדר. בערב הוא כבר עושה הכל כדי שבבוקר קודם התפילה לא יהיה עסוק בטרוטותיו, ובבוקר בלכתו לבית הכנסת, הוא מתבונן שהוא הולך לדבר עכשיו עם הקב"ה. הוא לומד מעט מזה או תפילין, איך מתקשרים על ידן אל הקב"ה, ואין נעשים אז כמלאכים ממש; מה זה ציצית; מהו סדר התפילה... הוא מקריב קרבן, ושחט אותו על ירך המזבח צפונה; הוא חוזר בתשובה כשהוא מקריב את הקרבן. הוא קונה סידור חדש לעצמו ובשוליים הוא רושם הערות לעצמו: כאן אני מכוון למחוק עוונות, כאן אני מכוון להביא קרבן להש"ת... קטורת... הוא לומד את סדר הדברים... הקדיש שמעלה את הקרבנות... שירות ותשבחות... הוא מודה... הוא משלב בהודו כמה דברים פורים שהוא מודה עליהם לה'. הוא מצייר במחשבתו שכל הברואים כולם נותנים שיר ושבח להש"ת, ואומר בלבו: 'התלהבות עצומה יש כאן, למה לי להיות היחיד שנשאר לעמוד בחוץ? עצי היער מרגינים, העופות נותנים שירה, המים נותנים שירה, אף אני אשיר אתם.'

הוא נכנס אל המצב. במזמור שיר חנוכת הבית הוא מודה לה: "הסתכל עלי! אם אני יכול להתפלל ככה, הלא הוצאתי ממסגרי. הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי ותאזרני של שמחה". הוא לומד פירוש המילות ומבין את המבנה של התפילה. לתפילה יש מבנה. למה אומרים למנוח בניגונות? מהו החשבון? אומות העולם נותנים שירה ואח"כ נותנים רק בני ישראל שירה.

הוא כל-כך מחזק את עצמו באשרי: 'הקב"ה הרי כן טוב... אני ראיתי זאת...' הוא מקבל על עצמו להודיע לאחרים. 'להודיע לבני האדם גבורותי, כי הוא טוב לכל. אין הזמן עכשיו לחשוב על הצרות. הרי הוא כל כך הטיב עמי. הוא נתן לי מצוות כאלה מתוקות...' הוא שר בתפילה. הוא מבין למה ויברך דוד באחר מכן. יש סדר. יש לך ה' הממלכה. זה מקשר את כל המזמורים שאמר. הוא אומר את השירה ואומר בלבו: 'ש' קליפות שמסבבים את נשמת, וכשאני אומר ויושע, באמצעות המדה הגבוהה ביותר של ביום ההוא אני מוציאה מהקליפות, מפרעה, ממרכבותיו ומחילו, והריני דורסן עם השירה. תפול עליהם אימתה ופחד. ואז הקב"ה מרומם אותי ומוליכני לארץ ישראל. תביאמו ותעטמו. והיה ה' למלך. בעולם שלי תהיה מלוכה באופן של שמחה'. הוא אומר את י"ג המדות בישתבת, והקדיש מעלה אותו, וכך הוא ממשך לנסוע.

קנה את עולמך

הוא לומד לקנות סידורים שמבארים את הדברים האלה. יש חנות ספרים. לך לקנות. התורה כל כך מתוקה. באותה מדה שאפשר היום להיחשף בקלי קלות להבלי הפטרא אחרא, יכולים להיחשף היום לכל הביאורים הנפלאים, כי זה לעומת זה עשה האלוקים. הקב"ה נתן לנו שפע של

לבו עבור כך, כי מעולם לא ציפה ליותר מזה, שהרי אין תכונות נפשו בנויות לזה, אלא עשה מה שעשה כפי יכולתו.

כעין זה אפשר לראות כשאין בעל קורא בבית הכנסת, שאם יתנדב אחד מהמתפללים לקרות בתורה, אע"פ שיצטרפו לתקן לו ללא הרף, לא ייבהל, כי מוכן היה לזה, שהרי לא הכין את הקריאה מראש אלא שהתנדב לקרות משום שלא היה אחר שהתנדב. מה שאין כן כשיקרא הבעל קורא הקבוע, שאם משום מה לא ילך לו ויתקנהו כמה פעמים, יהיה שבור מאוד מזה.

היהודי אינו שייך שלא יצליח בעבודת ה' כי הוא בנוי לזה, וכשלאדם יש כוחות ואינו יכול להוציאם לפועל והוא עצמו אינו יודע למה, הוא נעשה שבור כל כך. אך אדרבא ואדרבא, זה הרי הסימן הגדול ביותר שהכוחות האלה טמונים אצלך, זהו הסימן הגדול ביותר שגם בן מתקיים והייתם לי סגולה מכל העמים, כי אלמלא כן לא היה הדבר מעיק לך ולא היתה נשבר כל כך ברוחך.

שלב ג'

מה לכהן בבית הקברות

ובכן, מהי העצה לזה? העצה הראשונה היא לדעת ששבירת הרוח באה בדרך כלל ממה שהאדם מחפש את הדבר שאינו נכון לו!

משל לדבר: יש מלמד שרוצה מאוד ללמד גמרא לתלמידים, אך למעשה הקב"ה נתן לו כלים מיוחדים להצליח עם תלמידים צעירים יותר שעדיין אינם לומדים גמרא. אם יהיה קבוע ברצונו ושאיתו ללמד גמרא דווקא, יבוא בסוף לידי שבירת הרוח. כי ממה נפשך, אם יבחרו בו לשמש כמלמד בכיתה נמוכה, יהיה כל ימיו ברוגז על שבחרו בפלוני לכיתה הגבוהה ולא בו, והרי הוא הגיש את מועמדותו ראשון, ואם יבחרו בו לשמש כמלמד בכיתה הגבוהה, ירגיש שאינו מצליח מאחר שאין לו את הכלים הדרושים ללמד גמרא לתלמידים.

נמצא העצה היעוצה לו, שיבטל את עצמו להקב"ה, ויקח בשתי ידיים את התפקיד המוכן לו מבלי ללטוש את עיניו אל התפקידים האחרים, ואם יעשה כן, יהנה מכל רגע שהוא מקיים את תפקידו ולא יבוא לידי שבירת הרוח.

והנמשל: היהודי בנוי להצליח בתורה. אלא שאנו

הענין הוא שאנו הפכנו את היוצרות עד שאנו סוברים שהצלחה בתורה פירושה לזכור ידיעות וכדו', ולכן אנו טועים לאמר שמי שאין לו הצלחה זו, חסר לו ביהדותו. ואין זה אמת, יהדות פירושה קרבת אלוקים, יהדות היא אנכי ה' אלוךך לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, לזכור שיש מנהיג לבירה, לחיות עם הקב"ה ולהתפלל אליו.

אם יבין זאת האדם ויתחיל לבנות את קרבת האלוקים שלו ולפתח את התכונות שיש לו מעצם טבעו כיהודי, אזי יוכל ללכת מן הקל אל הכבד ויראה הצלחה גדולה בתורה.

נשווה זאת למשל שהובא לעיל, במי שאמרו לו שהוא מתאים לנהל חשבונות, הלא אף הוא אם ילך מיד אל הכבד ויקח על עצמו לנהל אלף מיני חשבונות, לא יוכל להצליח. אל תקפוץ! התחל מן הקל, וכשתתרגל ותראה שיש לך את התכונות הנפש הדרושות, תעבור לשלב נוסף...

היוצא לנו מדרבינו

לסיכום הדברים: נשמת היהודי בנויה בצורה שתוכל להגיע אל מה שהיא צריכה להגיע. ולכן אם יקיים האדם את תפקידו כדבעי, יראה שהוא משתנה לאיש אחר ואז יראה שגם בו מתקיים הפסוק "והייתם לי סגולה".

ואם יטען שהוא רואה שאינו מצליח, שתי תשובות בדבר: א. אתה רואה כוחות הגוף שנלחמים עם כוחות הנשמה, ואם כן סימן הוא שיש לך נשמה גבוהה, כי זה לעומת זה עשה האלוקים. וראוי לך להתפלל להקב"ה שיהיה בעוזך לנצח את כוחות הגוף ותזכה להצלחה גדולה. ב. שמת לעצמך יעד בלתי נכון אשר אליו אתה שואף בכל עת, ולכן אתה סבור שאינך מצליח. החלף את היעד ותצליח.

דומה הדבר לבחור בישיבה קטנה שרוצה בכל נפשו לסיים את הש"ס ביום אחד. אין לו שכל להבין שעליו להרפות ובמקום זאת להתלמד איך ללמוד גמרא ותוספות כדבעי כי בזה טמונה הצלחתו ולא בסיום הש"ס ביום אחד. אף כאן, הבן שהיעד הוא להגיע לקרבת אלוקים וכשתעבוד להגיע ליעד זה, תגיע בע"ה, וכיון שתגיע, ממילא יאירו לך מן השמים להצליח גם בלימוד התורה וגם בייצור התורה וגם בהרגשת תענוג בלימוד, וגם בלימוד תורה לשמה, שהרי תעשה הכל עם הרבונ של עולם. בשביל זה נוצרת, בריה כזו הנך... חזק ואמץ, כי לכך נוצרת!

טועים טעות חמורה בפירוש הצלחה בתורה. כסבורים אנו שהצלחה בתורה פירושה שיהיו לו תוצאות הגבוהות ביותר במבחנים, כסבורים אנו שהצלחה בתורה פירושה לקבל איזו משרה תורנית, כסבורים אנו שהצלחה בתורה פירושה יכולת להתרכז בלימוד, וכן הלאה וכן הלאה דברים שאינם אמת. טעות זו היא הגורמת לבני אדם לחיות בסתירה, מצד אחד אומרים להם שנבראו בשביל להצליח בתורה, ומצד שני הם רואים שאינם מסוגלים להצליח.

'פלוני מצליח להבחין על כל הש"ס במסגרת המבחנים של דרשו, אני איני רואה עכ"פ בגלגול זה שאגיע אפילו לחצי מזה. איך תאמר לי שאני יכול להצליח בתורה, והרי נסיתי מאה פעם ולא הלך לי!'

התשובה היא: אתה נוצרת עם כל הכלים להגיע לקרבת אלוקים. שמע טוב! התורה היא כלי לקרבת אלוקים, התורה היא מועילה לאדם לזכור שיש מנהיג לבירה, התורה מועילה לאדם להרגיש תלוי בהקב"ה ושבליעדי אין לו כלום. כל התורה והמצוות הן רק כלים להרגיש את נשמתו. כשהאדם מקיים מצוה, הוא מרגיש את נשמתו, כשהאדם הולך ברוח ומתאפק מלראות ברע, הוא מרגיש את נשמתו, הוא מרגיש את הקשר שלו עם הקב"ה!

נבראת באופן זה!

התורה = קרבת אלוקים

כשהאדם סבור בטעות שהצלחה בתורה פירושה להשיג דבר מסוים בדומה לשאר הצלחות החיצוניות, יש מקום לטענתו, אני איני בנוי לזה. אבל אם תבין שהצלחה בתורה פירושה קרבת אלוקים, תראה שאתה בנוי באופן שתוכל להידבק בקונן על ידי אמירת תהלים ועל ידי תפילה בשברון לב. כן תראה שאתה בנוי בתכונות הנפש להיות מודה לה' על הטובות שעשה עמך, ועם תכונות הנפש להיות גומל חסדים, רחמן וביישן. יש לך את כל מה שאתה צריך בשביל קרבת אלוקים שהיא ההצלחה האמיתית בתורה.

וכשתבין שיש לך כל הכלים לקרבת אלוקים ובאמת תנצל אותם, תראה שתזכה גם להצלחה בלימוד התורה פשוטו כמשמעו. כך שאם תאמר תהלים בשביל שתצליח בלימוד התורה, יעזור לך ה' שתמצא חברות אשר יקשיע בך ויסייע לך להצליח בלימוד משניות וגמרא. אם תנצל את הכלים שנתנו לך, הקב"ה יפתח את לבך ומוחר שאף תזכה לזכור את לימודך ואף תזכה לגלות את החלקים בתורה השייכים לך ולחדש בהם חידושים.

הרלב ג'

איזהו חכם הלומד מכל אדם

איזהו חכם הלומד מכל אדם. אל תפחד ללמוד מפלוני דבר נכון. אם יש לך חשש שאין הדבר נכון, שאל נא בעצת ירא ה'. אל תפסול את פלוני לומר: 'ממנו אי אפשר ללמוד כלום וממנו אי אפשר ללמוד כלום... הוא מופרך והוא מופרך, והוא אפיקורס'. הרי באופן זה לא תוכל ללמוד מאף אחד. איזהו חכם הלומד מכל אדם. כל אחד הרי יש לו חלק בתורה, ואם כן יש מה ללמוד מכל אחד.

נביח שאתה מכיר יהודי שאינו למדן גדול ואפשר שאפילו עושה טעויות בהלכות שבת, אבל פעם אחת דיבר אל ה' מתוך שברון לב וזכה להבנה מסוימת, למה לא תדע אותה? למה לא תלמד ממנה? למה לא תתחזק ממנה?

ובכן, ככל שהאדם לומד את תורת הבעל שם ומבחר לעצמו במוחו מהי אותה דרך, נעשה לו קל יותר להתלהב בה ויחד עם כן להאוב כל יהודי. הוא מתחיל לראות שאין שום סתירה בין השנים. הוא מרגיש קרבה יתירה לכל יהודי, ומצד שני הוא מאושר

ומרוצה עם מה שיש לו במקומו. 'מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל'. הקב"ה נותן לנו את התורה, אבל אנו צריכים להיות חלק מכולם. לא עשה כן" לא אומרים על קהילות אחרות אלא על אומות העולם. אם רואה אתה דבר מסוים שאתה מבובל בו, אמור שאינך מבין אותו. אל תבנה בגלל כן טעויות. כך לומד ירא ה'. אם אין לו תירוץ לאיזו קושיא, הוא אומר איני יודע. לא הכל נעשה מופרך בגלל זה. אל תתן לעצמך ליפול אל הקליפה הזאת שגורמת לאדם לפסול את כולם בגלל דברים שאינך מבין. אם תיפול בקליפה זו, תיפרד מתורה ומכלל ישראל וממקור האמת.

כשיש לו לאדם קושיא ומתחנן אל הקב"ה שיאיר את עיניו בתורתו, בדרך כלל בא לו התירוץ ממקום שלא ציפה כלל. להרבה מאתנו יצא לראות מי שהיה מוכרח לספק תירוץ לאיזו קושיא, שאמר תירוץ דחוק ביותר, ולאחר זמן, כשנגמר הלחץ, אמר תירוץ טוב בהרבה. ובכן, כשיש לך איזה אי בהירות, אל תדחוק את עצמך לספק איזה תירוץ דחוק, כי אז תיפול בבור. עדיף שתשים את הנשוא הזה בצד התורה הלאה. התורה הלא מנותקת כל-כך. יהודים, יהודים, תר"ג המצוות. כל-כך הרבה דברים יש להם פשט. ואולי יום אחד הקב"ה יפתח לך את הלב ותוכל להבין גם את מה שלא הבנת.

יתגלה בביאת המשיח

מאוד נחוץ לדעת זאת, כי היצר הרע מנסה להשקיע בזה את כוחותיו, הוא מנסה להסיג אותנו מדרך הבעל שם טוב. הרה"ק רבי יצחק מסקווירא זיע"א אמר: "לתורה יש התגלות של נפש רוח נשמה חיה יחידה. רבי שמעון בר יוחאי גילה את הנפש, האר"ז ז"ל גילה את הרוח, הבעל שם טוב גילה את הנשמה, והחיה יחידה של התורה, מלך המשיח יגלה!" הוי אומר: זה עוד לא נגמר. יש גילויים לכל יהודי שעוד לא נתגלו. הרי כל נשמתנו באות מנשמה אחת ואח"כ נתפרדו לגופים, וככל שנוגעים בחלק יותר עמוק שבנשמה, נוגעים בחלק זה שבו יותר קרובים זה לזה. זהו הטעם שהחלק העמוק ביותר של הנשמה נקרא יחידה, כי שם זה יחידה ליחוד, שם כל הנשמות אחת. המשיח יבוא לקבץ את כל בני ישראל ולכן דווקא הוא יגלה את חלק היחידה שבתורה, כי להשיג חלק זה צריך שיתקיים וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ לארצנו. עכ"פ דייקא בתורת הבעל שם ודייקא בתורת רבי שמעון, מבין האדם איך כולם פועלים יחדיו! יעזור ה' שנזכה לקבל את התורה כאיש אחד בלב אחד!

מהי ההסתכלות הנכונה על חסיד מחסידות אחרת?

או על מי שמגדיר עצמו כ'אינו חסיד' כלל?

כאיש אחד בלב אחד: תובנה ברורה ומעשית בג' פרקים!

להתקרב מהתלהבותו על מקומו, היא מפני שלא למד להבין את דרכו. אילו היה לומד להבין מה היא הדרך שבה צועדים במקומו ומה הדרך הזו נותנת לו, היה מתלהב פי אלף. אוהב היה את הדרך מפני שהיה מרגיש שהיא מצילה לו את חייו.

בני אדם התרגלו להתחבר לשם, לדבר החיצוני, כי הם רוצים להרגיש מחוברים למעצמה. הן אף אומות העולם להבדיל תולים את דגלם כי רוצים להרגיש שווים משהו. למה אתה צריך לקחת את הרגשת השייכות מהחיצוניות? אם תקח אותה מהפנימיות, היא תהיה פי אלף, כי האדם מתחבר באמת למה שמחיהו. למה האדם מרגיש קשר חזק מאוד לרבו? כי רבו נתן לו חיות. הוא לימדו דרך בעבודת ה'. הוא הצילו כשהיה בעת מצוקה.

כשהאדם יודע ומכיר את דרך מקומו רק מקופיא, חצאי מילים ששמע מאחרים, תהינה לו שתי הטעויות גם יחד. הוא יהיה בטוח שהוא מצא את המקום היחיד על פני תבל שעובדים בו את ה' באמת ויפסול את כל השאר, ויחד עם כן יחזיק בחיצוניות שבמקומו ולא יתחבר כלל אל הדבר האמיתי!

כולם אהובים כולם ברורים

האמת היא שיש י"ב שבטים, ויש גם אנשים טועים. אכן כן, יש אנשים טועים. אבל האיש הטועה אין לו חותם על המצח שמעיד עליו: "הוא שייך לאנשים הטועים". זה לא עובד ככה. בוודאי יש טעויות בעולם ויש עבירות בעולם. יש אנשים שאינם מתנהגים כשורה. אך מתי האדם טועה? רק כשהוא עושה הפוך ממה שכתוב בתורה או הפוך ממה שהצדיקים לימדונו, אבל זה שהאדם עושה הפוך ממני, אינו מחשיבו לטועה. לך יש דרך אחת בעבודת ה' ולו יש דרך אחרת.

מזה ומזה

כשיש לו לאדם בהירות, הוא מבין שאינו המאן דאמר להחליט מי טועה ומי אינו טועה, וממילא יש לו מקום בלבו ומוחו לכל יהודי. מצד אחד הוא חי עם תורת הבעל שם כי הוא אומר לעצמו: 'אילו הייתי לומד תורה שלא בקדושה, לאן הייתי מגיע? לא היה נשאר ממני כלום. אם לא הייתי מבטל את עצמי לצדיקים, לא הייתי זוכה לסייעתא דשמיא, ולא היה מגיע אלי כל השפע של חידושי תורה וכל השפע ברוחניות ובגשמיו. אם לא היה לי המהלך של שירות ותשבחות במקלות חסידים, לא הייתי יודע כלל מהי שבת!' ומצד שני אינו פוסל אף אחד, כי אומר הוא לעצמו: 'ממה נפשך, אם פלוגי עושה גם כן את הדברים האלה, הרי הוא עושה אותם, ומה אני צריך שיעשה אותם בדיוק כמוני? ואם נדמה לי שאינו עושה אותם נכונה, אולי אוכל לעזור לו. אתן לו איזה כלי שיעזור לו!'

המשך לעיל בעמוד 1

רק כשאין האדם יודע במה מדובר, הוא מוכרח להגיע לאחת משתי המסקנות, או שאין כלום, או שהמקום שאליו הוא משתייך הינו המקום היחיד השומר על גחלת הבעל שם טוב, ומבלעדיו אין כלום. עלינו להבין שבגן עדן אין ההיכלות בנויים לפי מה שאנו רואים כאן בעולמנו הקטן, אלא לפי מדת קיומן של תר"ג המצוות. מי שקיים את תר"ג המצוות, הוא זה שנכנס אל ההיכלות. לא משנה כלל איזה חסיד הוא נקרא!

האדם נבחן לפי מעשיו

האדם נבחן לפי מה שיש לו, ולא לפי איזה מקום הוא משתייך. ניקח לדוגמה את יסוד הביטול והענוה שכל ספרי החסידות מלאים וגדושים ממנו. אם יש לו לאדם יסוד זה - יש לו, ונמנה על ההולכים בדרך הבעל שם טוב, ואם אין לו - עליו להתפלל לה'. ואם יש לו יסוד זה במדה מועטת בלבד, מה לו שיזדעק בראותו שלאחרים אין? מוטב שיהיה שבור בלבו ולא יתהלך בגאוות הלב הגורמת לו לאדם להתנגש בכל דבר. כמו כן יסודות הקדושה והטהרה, שמירת העינים והלב, הטבילה במקוה, וכן הלאה. אם האדם הגיע לשם על ידי לימוד מסילת ישרים וחובת הלבבות, הלא הוא מן ההולכים בדרך הבעל שם טוב. מה זה משנה איך מגיעים לשם? לאהוב אוהבים כל יהודי, ואם סבור אתה לפסול את פלוגי מפני שאינו בדיוק כמוך, זכור נא שמה שהאדם נידון לפי מעשיו ומחשבות לבו!

ה'לקב' ומשם ייפרד והיה להרבה דרכים

ודבר זה נכון גם לגבי הדרכים השונות שנתפרדו על-ידי תלמידי הבעל שם טוב. היו שהניחו את הדגש על סור מרע והיו שהניחו על עשה טוב, היו שפנו לעולם המחשבה והיו שפנו לעולם העשיה. ההדגשים שהניחו הצדיקים, חלקם היו מתוך שיטה וחלקם היו בתור פתיחת פתח של עבודה, ובכך אם רואה האדם שיש במקומו עצות בעבודת ה', יתן גם לאחרים לטעום מהן, אך לא יזלזל חלילה לא בעצות עצמן ולא באחרים שנתגדלו בדרך אחרת מדרכי התלמידים. דרכו של האדם שם טוב הקדוש על כל פרטיה וקדווקיה, היא אור גדול, ואם לא ילמד האדם מה היא אותה דרך, יטעה לא באחת משתי הטעויות בלבד, אלא בשתייהן גם יחד. הוא לא יוכל לאהוב את ישראל, כי יאמר בלבו: "אם כולם אהובים כולם רצויים, מה אני מחפש במקומי? מה אני כל-כך מתלהב על מקומי?". הוא יחשוש שאם יאהב את כולם, יתקרב מהתלהבותו על מקומו. והאמת שהסיבה היחידה שבגללה יכול האדם

ראש לכל עלינו להודות ולהלל על האור הגדול, אור שבעת הימים, אורו הגדול של הבעל שם טוב הקדוש, אשר יש לנו הזכות להתחמם באורו ולקיים על ידו את התורה והמצוות ואת תכלית ביאתנו לעולם.

נדבר בענין אחד שצריך בירור וליבון. יש לך אדם שסגנון דיבורו ומהלך מחשבתו מאוד נינוחים. 'הכל טוב, הכל נפלא'. אילו היה הדבר תלוי בו, לא היה רוצה שיגדיר כחסיד פלוגי, או בכלל כחסיד. 'יהודי אני ככל היהודים. אולי בעבר היו אנשים גדולים שידעו להניח את אצבעם על נקודת החילוק בין דרך הבעל שם לדרכים האחרות. היום הכל אחד! בעבר היו הדרכים דומות לבשר וחלב שאי אפשר לאכול על שולחן אחד. היום הכל פרוה. אין שום חילוק!'

לעומת כן יש לך אדם שהוא אש להבה. אי לו למי שידבר בסגנון הנ"ל והוא שומע. הוא יאמר לך שלא רק מי שאינו הולך בדרך הבעל שם, אלא אף מי שאינו הולך במה שהוא חושב שהוא דרך הבעל שם, אף הוא לעולם לא ייצא מהגיהנום! עוד יאמר: 'מה, אתה מתבייש עם מקומך?! אני לא מתבייש! אדרבה, ויגבה לבו בדרכי ה' נאמר! לי הכל ברור! יש דרך ויש מקום ואינני מבולבל בזה!'

ה'לקב' לא זו האמת ולא זו האמת!

הצגנו דעות מנוגדות קיצוניות רק כדי להדגים את הענין. האמת שגם כאשר אין האדם נמצא באחת מהקצוות האלה, יש לפעמים שחסר לו בהירות בענין זה וחבל. הנה אחד מהיסודות הגדולים ביותר שהבעל שם טוב לימד אותנו, הוא ענין האהבת ישראל, לאהוב כל יהודי בכל גבול וכלי תנאי. אכן שורש הטעות נעוץ במה שאין האדם יודע מה היא דרך הבעל שם, או בחוסר הבהירות שיש לו בזה, כי לכן הוא מרגיש שאם לא ינפנף ברבו ובלבושו ובמקומו וישפיל את כל האחרים, לא יהיה לו במה להיאחז.

כשתהיה לו לאדם בהירות בנושא, ויבין שדרך הבעל שם מלמדת יסודות אינתיים וברורים בעבודת ה'. 'זה כן זה לא'. ברור לו. 'לפני הבעל שם טוב היה אי בהירות בדבר זה, והבעל שם טוב יצק בו בהירות. היו דברים שהיה בהם אי בהירות, היו דברים ששרר בהם רפיון והיו דברים שלא נתגלו כלל קודם לכן, והבעל שם טוב לימד איך להתנהג בהם! כשכל זה יהיה ברור לו, לא יצטרך להיאחז בדברים צדדיים! ואז ממילא יאמר בליבו: 'ממה נפשך. מי שמקיים את הדברים האלה, מה טוב ומה נעים! ומי שאינו מקיים, הבה ואראה איך אוכל לסייע לו לקיימם. אתחזק אני בעצמי לקיימם ואחזק אחרים לקיימם!'

יעמדו על הברכה על אשר נדב לבם להרים תרומת קודש למען הפצת הגליון				
ידידנו הר"ר מנחם פארבער ה"ץ לרגל חג מתן תורתנו, וליטע אהבתו ויראתו בליבנו תמיד!	ידידנו הר"ר מ. פוגל ה"ץ לרגל חג מתן תורתנו, וליטע אהבתו ויראתו בליבנו תמיד!	ידידנו הר"ר פנחס ברנשטיין ה"ץ לרגל אירוסיו בתו עב"ג החתן החבור המופלא ה"ה אהרן שפירא ה"ץ בן ידידנו הר"ר אליהו ה"ץ י"ר שיזכר לבנות בית נאמן לה ולתורתו!	ידידנו הר"ר גוטפארב ה"ץ לרגל חג מתן תורתנו, וליטע אהבתו ויראתו בליבנו תמיד!	ידידנו הר"ר פנחס ברנשטיין ה"ץ לרגל חג מתן תורתנו, וליטע אהבתו ויראתו בליבנו תמיד!
<small>י"ר שיזכר לקבל את התורה ברוב דיצה וימלא הש"ת כל משאלות ליבו לטובה!</small>				